

Rotte-R-Dam

Stenka Razin en de Rotte

De Russische volksheld Stenka Razin (1630-1671) dankt zijn heldenstatus aan de combinatie van moed, slimmigheid en vrijgevigheid. Met zijn kozakken leidde hij een zeeroversbestaan op de rivier de Don en wist velen aan zich te binden. Hij was eigenlijk een soort Robin Hood maar dan in het kwadraat.

Razin schrok er niet voor terug om de Russische marine direct aan te vallen, maar hij zat ook vol slimmigheden. Zo wist hij enkele forten aan de Wolga te veroveren door zijn vloot van 35 schepen de ene rivier uit te fillen en de andere weer in te laten glijden. De verrassing was compleet.

Ik hoor u denken: de Rotte is ook een rivier, maar wat heeft Stenka Razin van doen met de Rotte? Ik kan me voorstellen dat u die vraag stelt, maar voor ik daar een antwoord op geef, moet ik eerst nog wat meer over deze Rus vertellen. Stenka was erg populair bij de armen en die had Rusland toen nogal wat. Hij nam het niet alleen voor hen op, hij liet ze ook delen in de buit.

Na verloop van tijd had hij een aanzienlijk leger om zich heen verzameld en veroverde hij stad na stad. Regelmatig openden bewoners de poorten voor hem. Het ging eigenlijk pas goed fout toen hij tevergeefs probeerde om het Kremlin in te nemen. Die hoofdprijs was hem niet gegund. Hij zette verschillende keren de aanval in maar moest uiteindelijk de aftocht blazen. Kort daarop werd hij, nota bene, door zijn peetvader verslagen en gevangen gezet. In 1671 werd hij gefolterd en gevierendeeld. Naar verluidt, stierf hij zonder een kikk te geven.

Zo'n man spreekt tot de verbeelding. In 1885 wijdde Aleksandr Glazoenov een symfonisch gedicht aan de man ([opus 13](#)). Dimitri Sjostakovitsj liet zich door Razin inspireren en verwerkte zijn executie in 1964 in een compositie voor bas, koor en orkest, op poëzie van Jevgeni Jevtoesjenko ([opus 119](#)). Stenka Razin is ook de hoofdpersoon in een populair Russisch volkslied uit 1883, dat in veelvoud op Youtube te vinden is [o.a. door het koor van het Rode Leger](#). Die melodie sloeg ook elders aan. Johannes de Heer gebruikte het volkslied voor zijn 'Vol verwachting blijf ik uitzien' en met 'The Carnival is over' scoorden de Seekers in 1965 zelfs een wereldhit.

'Aan de oever van de Rotte' heeft dezelfde melodie als het Russische volkslied over de grote Stenka Razin. In 1958 brengt [Johnny Hoes](#) dit gedicht over een kleine held swingend ten gehore,

Stenka Razin door Ivan Bilbin (1935)

Aan de oever van de Rotte,
Tussen Delft en Overschie,
Zat een kikkors luid te wenen,
Met een zuig'ling op haar knie.
"Lieve kleine", sprak de oude,
"Zie je ginds die ooievaar?
't Is de moord'naar van je vader,
Hij vrat hem op met huid en haar."

"Potverdorie", sprak de kleine,
"Heeft die rotzak dat gedaan?
Als ik later groot en sterk ben,
Zal 'k 'm op z'n falie slaan."

Nauw'lijks sprak hij deze woorden,
Of daar kwam de ooievaar,
Greep de kleine bij zijn lurven,
En vrat hem op met huid en haar.